

"תנו מקום לתרבות"

בטקס הענקת פרסי סוקולוב לעיתונות יצאה יו"ר ועדת השופטים, זהר שביט, נגד עורכי העיתונים ומהדורות החדשות וטענה נגד הסיקור המצומצם של תחום התרבות הנובע לדעתה מפחד מאליטיזם מרב וידילוביץ'

טקס חלוקת פרסי סוקולוב לעיתונות הצליח לעורר לא מעט מחשבות על מקומה של עיתונות התרבות ותפקידיה בישראל 2007. הסיבה לכך טמונה בנאום שנשא יושבת ראש ועדת השופטים בתחום העיתונות הכתובה, פרופסור זהר שביט, שבחרה להיעצר על הבחירה להעניק את הפרס למפעל חיים למבקר הקולנוע של עיתון "הארץ", אורי קליין.

אורי קליין מקבל את הפרס מידי זהר שביט ורון חולדאי. מבריק ומלומד

"בחירה זו היא הכרעה יוצאת דופן כיוון שזו הפעם הראשונה שהפרס מוענק למבקר בתחום התרבות", אמרה שביט והדגישה כי בכך ביקשה הוועדה לא רק להוקיר את אחד הכותבים המבריקים והמלומדים בעיתונות העברית ואת חשיבותה של הכתיבה על תרבות בתקשורת הישראלית, אלא גם לחבוט בכמה קלישאות על הקשר בין תרבות לבין עיתונות.

"קלישאה מספר אחת טוענת כי העיתונות שטחית בעוד התרבות מעמיקה ובין השניים פעורה תהום לגשר עליה, אך לא כך היא", אמרה שביט, "מה שקובע את ההעמקה או את השטחיות אינו המדיום, אלא השימוש שנעשה בו. כאשר היא מופקדת בידיים אמונות, מקצועיות ואוהבות – הכתיבה העיתונאית על התרבות הופכת למעשה תרבותי בפני עצמו. יתר על כן, בשילוב בין המיידיות לבין הפרספקטיבה, בין השאיפה להגיע לקהל רחב לבין השאיפה להטיב חותם של איכות, הכתיבה העיתונאית על תרבות, היא החוליה המגשרת בין הרגע החולף או האקטואליה, לבין הקבוע שהוא התרבות. בלי הגשר הזה הרי לא תתכן אקטואליה ולא ייתכנו קיומם של תרבות ושל הנאה מתרבות".

ירון לונדון. פרס על מפעל חיים

שביט יצאה גם נגד הטענה הרווחת כי בעידן האינטרנט, כשהעולם כולו הוא בלוג אחד גדול וכל אחד הוא, כמאמר הטוקבקיטיים "אחד שידע" או "אחד שמבין", אין עוד צורך במבקרים מקצועיים. "נדמה לי שרבות קוראיו של אורי קליין, כמו גם רבות קוראיהם של מבקרי תרבות אחרים, יעידו שאין הדבר כך", אמרה שביט והדגישה, "דווקא לעומת היצר הביקורות מתחדד הצורך במבקר הוותיק, בעל הידע הרחב והטעם המובחן. דווקא בעידן היחסיות, דרוש יותר המבקר המחמיר, הקובע אמות מידה ללא גמגום ורואה בהפצת טעמו שליחות. דווקא בעידן של אינסופיות המידע, נוהים שוחרי התרבות אחרי סמכות שתקבע היררכיות, תפענח מגמות ותסביר מושגי יסוד".

מי מפחד מאליטיזם

עוד טענה שביט כי האומרים שהעיתונות עממית ואילו התרבות גבוהה, כי העיתונות היא מוצר פופולרי ואילו התרבות שייכת למתי מעט, ולכן על העיתונות לעסוק בתרבות באופן מוגבל, טועים. שביט הפנתה אצבע מאשימה כלפי מערכות העיתונים, שאינן מגלות אחריות מספקת כלפי תחום התרבות.

"עשרות אלפי ישראלים צופים מדי שבוע בהופעות תיאטרון ומחול",

שלחו להדפסה

פרסים

רון חניני, חלוץ בתחום צילום:

לחצו כאן להגדיל
הטקסט

אמרה שביט, "אלפים מבקרים בגלריות לאמנות. סרטי הסינמטקים זוכים לצופים רבים ונאמנים. אולמות ההרצאות באוניברסיטאות גדושים במאות אנשים כשהם נפתחים לקהל הרחב ולא פעם מתגודדים ליד דלתותיהם מאוכזבים שלא נמצא להם מקום. התרבות הישראלית פורחת ומעוררת עניין עצום שמחייב אותנו לשאול האם ההתחמקות של התקשורת מסיקור ראוי שלה, אכן נובעת מהחשש מפני אליטיזם? האם הקהל אינו מתעניין בתרבות – או שאולי מעצבי דעתו הם אלה שאינם מתעניינים בה?"

שביט קשרה בנאומה קשר ישיר בין מצוקתם של מוסדות התרבות בישראל לבין העיסוק הזעום, לדבריה, של כלי התקשורת בענייני תרבות במסגרת הסיקור השוטף. "יש גם קשר ישיר בין דלות ההבעה של רבים מבני הנוער שלנו – דלות שכלי התקשורת מדווחים עליה בתוכחה – לבין דחיקתה של התרבות לשוליים. יש קשר בין מצב התרבות לבין מצב העיתונות", אמרה וסיכמה בפנייה אל עורכי העיתונים ומהדורות החדשות: "אל תפחדו מן האיכות. אל תפחדו מן התרבות. אל תיכנעו לקלישאות הנושנות בדבר האליטיזטי כביכול. מקומה של התרבות בעיתונות הוא מקום של כבוד. תנו לה את המקום המגיע לה ותופתעו לטובה. במת חתני פרס סוקולוב השנה היא ההוכחה הטובה ביותר לכך".

פרס סוקולוב למפעל חיים בתחום העיתונות המשודרת הוענק לירון לונדון. "לונדון", אמרה שביט "הפך בעשורים האחרונים לשם נרדף לתקשורת מרחיבת דעת המוכיחה שאיכות ופופולריות, אינן בהכרח זרות זו לזו". להוקרה מיוחדת זכה השנה שלומי אלדר, שלדברי שביט "נתן משמעות מעמיקה, שקדנית ונטולת פניות לעבודתו של כתב השטח ועורך החדשות ועיצב במידה לא מבוטלת את הידע שלנו על הנעשה מעבר לקו היזק".

שלומי אלדר. שקדן ונטול פניות

בתחום העיתונות הכתובה הוענק פרס הוקרה מיוחד לרן רזניק, חלוץ התחקירים בתחומי הבריאות והחינוך, לדברי שביט. "אפשר לומר ללא הפרזה, כי אלפי ישראלים חייבים לרזניק שיפור באיכות חייהם, אם לא את חייהם עצמם", אמרה.

חזרה